

Andreas Norlén: Minnestal för före detta talman Birgitta Dahl

Talare
Andreas Norlén
Talman

Datum
17 december 2024

Plats
Stockholm

1 Ärade riksdagsledamöter! Den 26 november nåddes vi av det sorgliga beskedet att före detta talmannen Birgitta Dahl gått bort efter en tids sjukdom. Våra tankar och vårt varma deltagande går till hennes familj, varav några medlemmar finns med oss här i dag, samt till övrig släkt, vänner och tidigare kollegor.

5

Som ni vet samlas vi i kammaren för att minnas en tjänstgörande ledamot som gått bort. Detta gäller dock inte tidigare ledamöter. Däremot håller vi parentation i kammaren till minne av tidigare talmän och tidigare statsministrar.

10 Vi är många som minns Birgitta Dahl som en person och politiker med ett knivskarpt intellekt och en stark personlighet. Hon var viljestark, stridbar och modig. Med sitt djupa intresse och grundliga sakkunskaper vann hon respekt och vänner i breda läger och över partigränser. Hon förenade engagemang och envishet med värme och omsorg om andra.

15

Birgitta Dahl föddes den 20 september 1937 i nuvarande Härryda kommun i Västergötland. Hon valdes in i riksdagen 1969 som ledamot för Socialdemokraterna. Birgitta Dahl blev talman 1994 och behöll detta uppdrag i 20 åttio år, till 2002, då hon lämnade riksdagen efter 33 år. Under sin tid i riksdagen var hon även bland annat vice ordförande i socialförsäkringsutskottet.

25 Ärade ledamöter! Birgitta Dahls samhällsengagemang började i studentföreningar med kommunala uppdrag och internationellt arbete bland annat inom fredsrörelsen. Därefter låg hennes fokus på uppdraget som riksdagsledamot på 70-talet, på uppdraget som statsråd i flera socialdemokratiska regeringar på 80-talet och på uppdraget som talman på 90-talet.

Birgitta Dahl beskrivs av många som en förebild och en föregångare. Före detta

statsministern Ingvar Carlsson har uttryckt det som att Birgitta Dahl rörde vägen för kvinnor i politiken. Hon var stark och uthållig, framför allt när hon kämpade för att få igenom viktiga förändringar inom de områden hon brann särskilt för, som jämställdhet. Hon var med och drev igenom flera
35 jämställdhetsreformer som gjort stora avtryck i vårt land, till exempel reformerna för daghemsutbyggnad, allmän föräldraförsäkring och förbud mot barnaga.

Det stora engagemanget för jämställdhetsfrågor tog Birgitta Dahl med sig in i
40 uppdraget som talman. År 1995 bjöd hon in kvinnliga ledamöter - en från varje riksdagsparti - till ett möte. Hon ville diskutera hur de kunde samarbeta för att maximera nyttan av riksdagens goda representation mellan könen. Resultatet blev bland annat en verksamhet för riksdagsledamöternas barn och införandet av fasta tider för omröstning - allt för att göra det enklare för både kvinnor och
45 män att förena uppdraget som ledamot med familjelivet. Detta blev den verkliga starten för riksdagens interna arbete med jämställdhetsfrågor. Det är ett viktigt arbete som pågår än i dag.

Som ett led i barnverksamheten, och som ett uttryck för Birgitta Dahls omsorg
50 och omtanke om andra, tog hon även initiativ till barnens dag i riksdagen. Riksdagsledamöterna med familjer bjöds in till riksdagen för en annorlunda dag med rundvandringar i Riksdagshuset, fotografering och omröstning i Andrakammarsalen samt besök i restaurang, regirum och reprocentral. Skolbarnen fick med sig material hem för att kunna berätta om riksdagen för sin
55 klass.

Birgitta Dahl är en legend i riksdagen när det gäller jämställdhetsarbetet, men hon förknippas även med sitt stora och tidiga engagemang för miljö- och energifrågor. Olof Palme utsåg henne 1982 till biträdande industriminister med
60 ansvar för energifrågorna, och fyra år senare utsågs hon till miljö- och energiminister. År 1990 blev hon miljöminister och drev då bland annat igenom ett förbud mot användningen av freoner, som fanns i till exempel kylskåp på den tiden.

Hon var alltså en pionjär inom flera områden och mötte stundtals mycket
65 motstånd. Hon fick ta emot hårda ord och personangrepp men gav aldrig upp. I SVT-dokumentären Birgitta Dahls heliga vrede säger hon: "Jag har betalat ett högt pris, och det har i högsta grad varit värt det." Vi är alla i dag tacksamma

70 över allt det Birgitta Dahl uträttade under sin livsgärning.

Själv träffade jag Birgitta Dahl ett antal gånger efter att jag blivit riksdagens talman. Jag bad henne om möten och samtal för att höra hur hon grep sig an talmansrollen och hur hon hade arbetat med olika frågor. Jag hade då, liksom i 75 dag, stor respekt för hennes erfarenhet och kunnande, och jag kände vid dessa möten tydligt hennes engagemang och glöd. Jag uppskattade samtalen och de råd jag fick väldigt mycket.

Förutom det uppenbara - politiken och talmansuppdraget - hade Birgitta Dahl 80 och jag även något annat gemensamt, nämligen kärleken till litteratur och böcker. Tillsammans med maken Enn Kokk skapade hon en helt unik boksamling i ett bibliotek bestående av tiotusentals volymer. För den som har svårt att föreställa sig hur stor samlingen faktiskt är kan jag berätta att de var tvungna att köpa lägenheten bredvid sin egen hemma i Uppsala och slå ut 85 väggen för att få plats med alla böcker.

Ärade ledamöter! En respekterad, modig och engagerad person och politiker har lämnat oss. Jag vill framföra mitt och riksdagens tack för hennes insatser för riksdagen, för demokratin och för Sverige.

90

Källa

<div>riksdagen.se</div>

Taggar

2020-tal, 2024, Man, Minnestal, Socialdemokraterna

95

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/andreas-norlen-minnestal-for-fore-detta-talman-birgitta-dahl>

100

105